

**50 år med
VedvarendeEnergi**
Grøn omstilling
som folkesag

1975 - 2025

50 år med mennesker, der vil forandre verden

VedvarendeEnergi blev skabt af mennesker, der ville mere end at pege på problemerne. De ville handle, organisere sig og skabe forandring – og det er stadig det, der driver os.

50 år er noget at fejre. Men det er også en anledning til at skruer tiden tilbage til en tid, hvor energien pludselig blev usikker, og fremtiden ikke længere føltes selvskreven. Oliekrisen i begyndelsen af 1970'erne ramte også Danmark og satte gang i en grundlæggende debat: Skal vi være afhængige af energi udefra, eller kan vi finde vores egne veje?

Midt i den erkendelse opstod noget nyt. I en kælder begyndte en lille gruppe mennesker at bygge deres egne løsninger, dele viden og forestille sig et andet samfund. Ikke drevet af afsavn, men af muligheder. Af viljen til at handle. Det blev begyndelsen på VedvarendeEnergi.

I 1980'erne voksede arbejdet. Viden blev systematiseret, løsninger blev udviklet, og forbindelsen til det politiske niveau blev styrket. Det, der begyndte som en bevægelse, blev en aktør. Vedvarende energi som teknologi gik fra at være en drøm til noget, der blev taget alvorligt – også på Christiansborg.

Herfra tog det fart. De nye teknologier blev kommercielle, markedet tog over, og

verden åbnede sig. Men med gennembruddet fulgte også nye spørgsmål: Hvad er vores rolle, når andre tager over? Hvordan bevarer vi det lokale engagement, når løsningerne bliver større?

*Det korte svar er:
Ved at holde fast i kernen.*

For VedvarendeEnergi har det aldrig kun handlet om teknik. Det har handlet om mennesker. Om at organisere sig, tage ansvar og gøre noget – sammen. Den drivkraft er den samme i dag, som da de første solfangere blev bygget i en kælder.

Den grønne omstilling foregår i dag i globale aftaler, store investeringer og komplekse systemer. Men hvis vi har lært noget af de sidste 50 år, er det, at den ikke kan lykkes alene dér. Den skal også leves: i hverdagen, i lokalsamfundene og i de fællesskaber, hvor mennesker kan se sig selv som en del af løsningen.

Det er her, VedvarendeEnergi gør en forskel i dag.

Vi skaber rum, hvor man ikke bare kan være bekymret – men kan handle. Hvor klimakampen bliver konkret og nærværende. Hvor grøn omstilling og klimatilpasning ikke bliver noget, der sker hen over hovedet på folk, men noget, vi udvikler sammen med dem.

Det kan være mindre synligt end de store beslutninger. Men det er her, forandringen får rødder. Hvis de første 50 år har lært os noget, er det, at varige forandringer begynder med mennesker, der engagerer sig – og med fællesskaber, der gør det muligt at handle.

Derfor er jubilæet ikke kun en fejring af det, der er gået forud. Det er også en stille påmindelse om det ansvar, vi har nu. For arbejdet er ikke færdigt. Ikke engang tæt på.

De næste 50 år får brug for det samme som de første: mennesker, der engagerer sig. Fællesskaber, der bærer. Og en vilje til at gøre håb til handling.

VedvarendeEnergi skal fortsat være et sted, hvor det kan ske. Hvor flere kan være med. Hvor den grønne omstilling bliver noget, vi ikke bare taler om – men skaber sammen. Det begyndte i en kælder. Det fortsætter i fællesskaber over hele landet – og uden for landets grænser. Og arbejdet er langt fra færdigt.

Kathrine Olldag

Forperson for VedvarendeEnergi

Udgiver

VedvarendeEnergi
Klosterport 4F, 1.sal,
8000 Aarhus C

CVR nr.: 8320 9313
Tlf: 86 76 04 44
Mail: ve@ve.dk

Redaktion

Bjarke Rambøll
Charlotte Elisabeth Christiansen
Christian Qvortrup
Gustav Ebbesen
Melissa Schak Popp

Bidragssydere

Carl Herforth
Ejvin Beuse
Hans Bjerregaard
Finn Tobiesen
Carsten Vejborg
Bjarke Rambøll
Fie Østergaard
Helle Schierbeck
Kathrine Olldag

Layout & Grafik

wayfab ApS

Tryk

Ecograf Gruppen A/S

Oplag

300

En organisation, der skaber handlefællesskaber

*Lokalt, nationalt og internationalt
– med mennesker og handlekraft i centrum*

VedvarendeEnergi (VE) er en uafhængig dansk klima- og miljøorganisation. I 50 år har vi arbejdet for at få flere med i den grønne omstilling – og i 2025 markerer vi et halvt århundrede med grøn omstilling som folkesag. Vi skaber handlefællesskaber og borgernære løsninger lokalt, arbejder nationalt for en retfærdig grøn omstilling og samarbejder internationalt med lokale organisationer om klima, udvikling og menneskers handlekraft i deres egne lokalsamfund.

Vores arbejde spænder bredt – og derfor består VE af flere grene, der supplerer hinanden og bidrager med hver sit fokus:

Sekretariatet

Fra sekretariatet i Aarhus holder vi sammen på VE. Her støtter vi frivillige og lokalforeninger, driver projekter, kampagner og events – og koordinerer vores internationale arbejde.

Internationalt engagement

I det internationale arbejde går vi under navnet SustainableEnergy. Sammen med lokale partnere i Kenya, Tanzania og Mozambique styrker vi småbønders klimatilpasning, modstandskraft og rettigheder.

Grøn Geist (tidligere UngEnergi)

Vores ungdomsorganisation laver ungdomsaktiviteter, kampagner og events – fra genbrugstips til atomkraftdebatter – på festivaler, gymnasier og i hverdagen.

EnergiTjenesten

Uvildig rådgivning om energi, ressourcebesparelser og vedvarende energi i hele landet. EnergiTjenesten hjælper borgere, virksomheder, kommuner og kirker.

GRØNT VÆRKSTED

Lokale reparationsfællesskaber drevet af frivillige. Her fikser vi elektronik, møbler, tøj og cykler og giver ting længere liv – så grøn handling bliver konkret i hverdagen.

Lokalforeninger

Grønne lokalforeninger drevet af frivillige ildsjæle. De påvirker lokalpolitikken, skriver hørings svar og arrangerer foredrag og udstillinger – tæt på dér, hvor du bor.

“I 50 år har vi arbejdet for at få flere med i den grønne omstilling”

50 ÅR

med grøn omstilling som folkesag

Her er nogle af de vigtigste nedslag i VE's første 50 år – fra grønne drømme og græsrodder til handlefællesskaber, hverdagsliv og globalt engagement.

● — 1970'erne

VE bliver født ud af en grøn drøm om at leve anderledes – med respekt for naturen og troen på, at man selv kan handle. I en kælder begynder de første frivillige at omsætte idéer til praksis.

● — 1980'erne

VE er med til at give vedvarende energi tyngde, troværdighed og gennemslagskraft. Med et tidsskrift, energiplaner og politisk arbejde bliver organisationen en stadig stærkere stemme i den grønne omstilling.

● — 1990'erne

Verden åbner sig, og VE gør det samme. Vedvarende energi bliver mere udbredt og kommerciel, mens organisationen finder en ny rolle med stærkere internationalt engagement og flere nye samarbejder.

● — 2000'erne

00'erne er præget af modvind, men VE holder fast og finder nye veje. Det internationale arbejde vokser, og med Energi-Tjenesten får organisationen et nyt og vigtigt spor i Danmark.

● — 2010'erne

VE får øje på en ny drivkraft i klimakampen: de unge. Med UngEnergi (i dag Grøn Geist) og nye aktiviteter vokser et stærkere fokus frem på mennesker, handlekraft og fællesskaber i den grønne omstilling.

● — 2020'erne

VE samler trådene fra de første 50 år og skærper sin retning. Med fokus på klimakamp i hverdagen, lokal handlekraft og handlefællesskaber arbejder organisationen for at få flere med i omstillingen – i Danmark og internationalt.

Fra grønne drømme til virkelighed

Carl er med, da VedvarendeEnergi tager form

I 1975 bliver VedvarendeEnergi stiftet af en lille gruppe frivillige med en fælles ambition: at arbejde med konkrete alternativer til olie og atomkraft – og vise, at det er muligt at leve på en anden måde. Én af dem er Carl Herforth, som var med fra begyndelsen – og som i dag stadig er drevet af den samme grundtanke – om respekt og ansvar for naturen.

I november 1975 er Carl Herforth med til at stifte Organisationen for Vedvarende Energi (OVE) – i dag VedvarendeEnergi. Det er sågar Carl, der finder på navnet. Organisationen udspringer af miljøet omkring Organisationen til Oplysning om Atomkraft (OOA), som blev stiftet året forinden. En række af de engagerede frivillige i OOA ønsker ikke kun at oplyse om atomkraft og dens ulemper – de vil også præsentere alternativer og arbejde med løsninger som vedvarende energikilder.

Det ønske bliver begyndelsen på et fællesskab, hvor idéer omsættes til praksis, fortæller Carl: "Vi oprettede OVE, for at dem, som var aktive, havde et sted at kanalisere deres aktiviteter med vedvarende energi hen. Det startede i en kælder, hvor vi arbejdede på at lave en lille genbrugs-solfanger."

For Carl spirer interessen for bæredygtighed og vedvarende energi dog allerede da han er studerende. Her bliver et ophold i Nepal afgørende for hans syn på samfund og levevis: "Jeg tog til Nepal for at studere og leve i et samfund, som var mere bæredygtigt end det, vi havde dengang. Det endte ud i en udstilling og en bog – men også en erkendelse af, at vi godt kunne gøre tingene anderledes," forklarer han.

Fra erkendelse til handling

Den erkendelse deler Carl med flere af de ildsjæle, der er med til at starte OVE – og

som også drømmer om et andet samfund. I de første år er arbejdet i organisationen derfor praktisk og eksperimenterende. De frivillige mødes for at bygge, teste og dele viden om vedvarende energiløsninger – og for selv at prøve kræfter med dem.

“Vi ville gerne opnå at tale til dem, som var mere praktisk anlagte i løsningen af miljøproblemerne. Og så ville vi gerne vise, at man selv kunne,” siger Carl.

Den viden og erfaring om vedvarende energikilder, som de frivillige udvikler, samles i små hæfter og selvskrivne bøger, så andre kan tage del i arbejdet og bygge videre på det. Fra 1976 bliver den opsamlede viden formidlet gennem organisationens eget tidsskrift, Vedvarende Energi.

Mere end teknik

Arbejdet handler dog ikke kun om teknik og vedvarende energi. For Carl er det også et spørgsmål om livsform og værdier, fortæller han:

“Det er ikke så meget et spørgsmål om solfangere – det er hele indstillingen til naturen, som jeg er optaget af. Først og fremmest har det altid været vigtigt at vise respekt for det livsgrundlag, som vi alle sammen er afhængige af. Så det var noget, der skulle producere nogle drømme om en anden måde at leve på.”

Det er netop den tilgang – hvor forholdet til naturen er anderledes, og hvor man i højere grad tager ansvar – der samler de frivillige i OVE. Når Carl ser tilbage, er det dén

grundlæggende tanke, der står stærkest: at forandring starter med mennesker, der går sammen og handler. Han forklarer:

“Vi kan bidrage ved at tage ansvar for naturen, for livet og glæden ved at arbejde sammen.”

Netop sådan et fællesskab, hvor man deler viden og løfter en større sag sammen, er dét, der begynder i en kælder i 1975 – og danner grundlaget for det Vedvarende-Energi, der findes i dag. ■

**Et fællesskab
hvor idéer
omsættes til
praksis**

1980'erne

Fra idé til slagkraft

Ejvin og Hans er med, da VedvarendeEnergi bliver etableret

I 1980'erne bevæger VedvarendeEnergi sig fra at være en græsrodsbevægelse til en mere etableret aktør. Med teknisk arbejde, formidling og politisk engagement er organisationen med til at give vedvarende energi legitimitet. Ejvin Beuse og Hans Bjerregaard fortæller om en tid, hvor vejen fra idé til indflydelse var kort.

Ejvin Beuse (th.)

I 1980 kommer Ejvin Beuse i kontakt med Organisationen for Vedvarende Energi (OVE). Han arbejder på Kolding Højskole med at opføre et nul-energi-hus, da han bliver en del af redaktionen på OVE's tidsskrift Vedvarende Energi. Her får han en central rolle i at styrke organisationens faglige og tekniske profil.

“Man arbejdede primært med teknik og tekniske løsninger. Det handlede om, hvordan man får forsynet et hus uafhængigt af fossile brændsler,” fortæller Ejvin.

Tidsskriftet bliver et vigtigt omdrejningspunkt for arbejdet i OVE. Her samles og formidles viden fra det voksende tekniske miljø, som organisationen er tæt forbundet med. Samtidig bidrager arbejdet til at give vedvarende energikilder større troværdighed – både fagligt og i offentlighedens øjne, forklarer Ejvin:

“Der blev lavet papirarbejde i mængder. Handlingsplaner og energiplaner. Det handlede hele tiden om: hvordan får vi det her anerkendt, hvordan får vi det til at vægte.”

Fra viden til indflydelse

Arbejdet i OVE giver pote – og udvikler sig hurtigt. Samarbejder med blandt andet

Aalborg Universitet er med til at styrke det faglige fundament gennem videnskabelig forskning. Gennem konkrete planer for brugen af vedvarende energi, faglig dokumentation, tidsskriftet og organisationens øvrige aktiviteter bliver både viden og mulighederne for vedvarende energi mere udbredte. Samtidig vokser efterspørgslen: "Folk kom og spurgte, om vi kunne være værter for forskellige energiprojekter – både praktiske og informationsprojekter," fortæller Ejvin.

Omkring samme tid finder Hans Bjerregaard vej ind i OVE. Med sin baggrund i skovbrug og ressourceforvaltning er han optaget af, hvordan naturens ressourcer kan bruges bæredygtigt – og ikke mindst hvordan sol og vind kan omsættes til energi. I OVE bliver han en del af arbejdet med at bringe vedvarende energi ind i det politiske rum. Hans fortæller:

“Der var en lille kreds, som jeg var en del af, som havde direkte kontakt til toppolitikerne. Altså, virkelig – når man ringede, tog de telefonen.”

Arbejdet foregår i spændingsfeltet mellem et stærkt teknisk miljø og en målrettet politisk indsats på Christiansborg. På den ene side udvikles og testes løsninger i praksis – og på den anden side arbejdes der for at få dem anerkendt og udbredt. Og det begynder at skabe resultater:

“Hele verdensindustrien for vindkraft er baseret på nogle af de ting, der skete på græsrodsplan, hvor man arbejdede praktisk og udvekslede viden. Det skabte et fælles fagligt grundlag for udviklingen af vindteknologien,” forklarer Hans.

Et gennembrud tager form

I løbet af 1980'erne er der altså noget, der ændrer sig. Vedvarende energikilder går fra at være et nicheområde til noget, der åbner døre – både teknisk og politisk. Det er en udvikling, som OVE er med til at drive.

“Det legitimerede vedvarende energi på et helt andet plan. Fra at være en marginal ting til noget, hele samfundet begyndte at tage alvorligt,” fortæller Hans.

Når både Ejvin og Hans ser tilbage, er de ikke i tvivl om, hvad der gjorde forskellen: Kombinationen af viden, samarbejde og vedholdende arbejde. OVE bliver et samlingspunkt, hvor idéer bliver til planer – og planer til handling.

“Vi har spillet nogle roller – også politisk. Meget af det, der er kommet igennem, er sket, fordi nogen har arbejdet for det hver dag,” afslutter Hans. ■

Hans Bjerregaard (nederst th.)

VE kommer
ud over
Danmarks
grænser

1990'erne

Fra frontløber til ny rolle

Finn og Hans er med, da VedvarendeEnergi skifter spor

I 1990'erne ændrer VedvarendeEnergi karakter. Vedvarende energiteknologier bliver kommercielle, og nye aktører kommer til. Samtidig vokser VE's internationale arbejde, og organisationen bevæger sig ud i verden. Finn Tobiesen og Hans Bjerregaard fortæller om et årti, hvor arbejdet bliver mere komplekst – og åbner nye veje.

I begyndelsen af 1990'erne bliver Finn Tobiesen en fast del af Organisationen for Vedvarende Energi (OVE). Med en baggrund som arkitekt og flere års arbejde i Afrika bringer han et internationalt perspektiv ind i organisationen. Det bliver starten på en ny retning.

“Det var en utrolig spændende tid. Det var muligt at arbejde med mange forskellige ting – både organisatorisk og teknologisk,” fortæller Finn.

I 1994 er han med i et projekt i Bolivia, hvor OVE arbejder med at integrere passive solvarmeløsninger i boligbyggeri. Kort efter følger et større program i Thailand, hvor organisationen samarbejder med lokale aktører om at etablere energicentre og biogasanlæg. Arbejdet er bredt – og rækker ud over det rent tekniske:

“Vi arbejdede både med praktiske løsninger, planlægning og opbygning af lokale energicentre. Samtidig støttede vi også det organisatoriske og politiske arbejde,” forklarer Finn.

Det internationale arbejde vokser hurtigt – og bliver en vigtig del af organisationens virke. Samtidig hænger udviklingen sammen med en større forandring: Vedvarende energiteknologier er ikke længere kun noget, der udvikles i græsrods miljøer. De bliver kommercielle – og markedet tager over.

“Efterhånden var der mange områder, hvor vi ikke længere kunne sparke dørene ind. Vind, sol og biogas var blevet deres egne brancher. Så vi måtte finde ud af: hvor skulle vi som organisation bevæge os hen?” siger Finn.

Et nyt arbejdsfelt åbner sig

Den udvikling ændrer OVE's rolle. Hvor organisationen tidligere har været tæt på den tekniske front for vedvarende energi, bliver det nu nødvendigt at arbejde bredere – organisatorisk, strategisk og internationalt. Det bliver begyndelsen på det VE, vi kender i dag.

Samtidig er Hans Bjerregaard fortsat aktiv i organisationen – nu som formand. For ham er 1990'erne især kendetegnet ved, at arbejdet rykker ud over Danmarks grænser og ind i større systemer. Efter at OVE og miljøbevægelsen havde overbevist verden om vedvarende energikilders værdi i 1980'erne, ville alle pludselig være med. Hans fortæller:

“Vi havde en enorm indgang til de store magtsystemer. Den viden og erfaring, vi havde i Danmark, var ledende og blev efterspurgt internationalt.”

Det, der er startet som græsrodsarbejde i Danmark, får nu global betydning. Erfaringer med vindenergi og energiplanlægning bliver delt på tværs af lande – og indgår i større politiske processer, hvor danske aktører blandt andet præsenterer energiplaner internationalt. For Hans føles det næsten som om, at gennembruddet er nået. Men udviklingen har også en pris.

“Det blev sværere at skabe lokal opbakning, når teknologien blev større og mere kommerciel. Når virksomheder tjener penge på det, ændrer det

også relationen til det lokale – ikke mindst når vindmøllerne blev så store og synlige i landskabet,” forklarer Hans.

Det gælder især i Danmark, hvor vindmøllerne tidligere var mindre og ofte ejet af lokale vindmøllelaug.

Et gennembrud med en pris

Når både Finn og Hans ser tilbage, er de ikke i tvivl om, at 1990'erne er et vendepunkt. Vedvarende energi bliver for alvor en del af markedet, og græsroddernes kamp for legitimering i 1980'erne er i dén grad lykkedes. Det betyder, at OVE må finde sin rolle i en ny virkelighed. Arbejdet bliver mere komplekst – men også mere forbundet.

“Der skete rigtig meget på kort tid. Men selvom vilkårene ændrede sig, blev arbejdet ført videre – bare på en anden måde,” fortæller Finn.

OVE bevæger sig ind i det nye årtusinde med et stærkere internationalt fokus og en bredere forståelse af klima og bæredygtighed. Et skifte, der begynder i 1990'erne – og former organisationens arbejde i årene fremover. ■

2000'erne

Fra modvind til nye veje

Ejvin og Carsten er med, da VedvarendeEnergi skaber nye former for forandring

“Vi var nødt til at skære kraftigt ned. Alt lå i perioder nærmest på standby.”

Samtidig lykkes det at holde arbejdet i gang. Projekter fortsætter, og nye opstår – blandt andet et samarbejde i Irland om udbredelse af solvarme – og ikke mindst lever det internationale arbejde videre.

Det gælder også det omfattende program i Thailand fra 1996, som Ejvin var med til at sætte i gang – og som han kalder ét af de mest succesfulde internationale projekter, OVE har været med til. Her arbejder organisationen sammen med lokale aktører og universiteter om energicentre, biogas og lokal energiplanlægning.

“Det handlede om at tage udgangspunkt i de ressourcer, der var lokalt – og finde løsninger, som folk selv kunne arbejde videre med,” forklarer Ejvin.

Det internationale arbejde bliver en vigtig stabil faktor i en tid, hvor der er færre muligheder i Danmark. Samtidig begynder organi-

I 2000'erne er vilkårene for Vedvarende-Energi under pres i Danmark. Organisationen må finde nye veje for at holde arbejdet i gang – samtidig med at det internationale engagement vokser. Ejvin Beuse og Carsten Vejborg fortæller om en tid præget af tilpasning, nye spor og etableringen af EnergiTjenesten.

I begyndelsen af 2000'erne er Ejvin Beuse sekretariatsleder i Organisationen for Vedvarende Energi (OVE). Efter et årti med fremgang ændrer vilkårene sig markant – og organisationen må tilpasse sig en ny virkelighed. Ejvin fortæller:

Carsten Vejborg

sationen at orientere sig mod nye måder at arbejde på i en dansk kontekst.

“Vi måtte finde nye veje. Der var ikke de samme VE-projekter som før – så vi begyndte at lave andre typer aktiviteter,” siger Ejvin.

Nye veje i Danmark

I Danmark betyder det en bredere tilgang til energioplysning og bæredygtighed. OVE arbejder nu i højere grad direkte med borgere og civilsamfund – blandt andet gennem mindre projekter med fokus på genbrug, bytte og hverdagspraksisser.

“Det var ikke der, der var finansiering – men der var synlighed. Og det var vigtigt for os,” fortæller Ejvin.

Midt i den udvikling opstår en ny mulighed. I 2004 afsætter regeringen midler til energispareindsatser – og OVE er klar. Organisationen har allerede erfaring med energiplanlægning, rådgivning og omstilling til vedvarende energikilder. Sammen med Samvirkende EnergiKontorer søger organisationen midler til et landsdækkende energioplysningsprojekt – og får tilsagn.

Som et resultat af projektet bliver EnergiTjenesten etableret som en del af OVE i 2005. Kort efter træder Carsten Vejborg ind i organisationen. Med en baggrund i landbrug, undervisning og praktisk energi-arbejde bliver han en del af opbygningen af den nye indsats.

“Jeg havde arbejdet med energi i praksis i mange år – men det var her, jeg for alvor fik mulighed for at arbejde systematisk med det,” fortæller Carsten.

EnergiTjenesten bygger videre på erfaringerne fra de tidligere energikontorer og OVE's tætte forbindelser til de tekniske miljøer – men løfter arbejdet til et nyt niveau: nu med ansatte, struktur og landsdækkende aktiviteter. Dermed bliver det muligt at få arbejdet til at spænde bredt: rådgivning til borgere, samarbejde med håndværkere, undervisning i skoler og indsatser målrettet virksomheder. Carsten forklarer:

“Det handlede ikke om selv at stå og formidle det hele – men om at klæde andre på til at gøre det.”

En ny gren tager form

EnergiTjenesten bliver dermed både en videreførelse og en fornyelse: et konkret svar på de ændrede vilkår – og en ny måde at arbejde med energi og oplysning på. Når Ejvin ser tilbage, er 2000'erne først og fremmest en tid, hvor organisationen holder fast – ved at forandre sig.

“Der skete ikke så meget på de klassiske områder i Danmark. Men arbejdet stoppede ikke – det tog bare en anden form,” siger Ejvin.

OVE går ind i det nye årtusinde med et stærkere internationalt fokus og nye aktiviteter i Danmark. Arbejdet er bredere, mere komplekst – og tættere på hverdagen. Det skifte begynder i 2000'erne – og peger frem mod det næste kapitel. ■

Den nye generation træder til for klimaet

Fra teknologi til mennesker

Bjarke og Fie er med, da VedvarendeEnergi sætter handling i centrum

I 2010'erne får VedvarendeEnergi øje på en ny drivkraft i den grønne omstilling: de unge. Med etableringen af UngEnergi (i dag Grøn Geist) skabes et rum, hvor unge kan omsætte engagement til handling. Fie Østergaard og Bjarke Rambøll fortæller om et årti, hvor fokus flytter sig fra teknologi til mennesker – og hvor handlefællesskaber begynder at tage form.

I slutningen af 2000'erne bliver Bjarke Rambøll sekretariatsleder i Organisationen for Vedvarende Energi (OVE). Han har baggrund i det internationale arbejde og erfaring med at opbygge partnerskaber – og står nu i spidsen for en organisation i forandring.

“Vi havde længe arbejdet med at forstå, hvad vores rolle skulle være i et samfund, hvor der er kommet en bredere bevidsthed

om klimaforandringerne. Og det blev tydeligt, at der var en ny generation, som ville noget andet end det vi hidtil havde haft at byde på,” fortæller Bjarke.

Omkring 2009 vokser engagementet i klimakrisen markant – særligt blandt unge. Samtidig oplever OVE, at de eksisterende rammer, som f.eks. lokalforeningerne med fokus på energi og energisystemer, ikke i tilstrækkelig grad giver plads til de unges måde at engagere sig på.

“De unge var optaget af deres egen hverdag – forbrug, rejser og livsstil. Det var et andet fokus end det, vi kendte fra de tekniske miljøer,” forklarer Bjarke.

Et nyt rum for unge

Den erkendelse bliver startskuddet til en ny retning. I 2012 etablerer OVE ungdomsorganisationen UngEnergi – og kort

efter fusionerer OVE med Samvirkende Energi- og Miljøkontorer og bliver til VedvarendeEnergi (VE). UngEnergi får hurtigt momentum med flere hundrede frivillige og projekter på gymnasier i hele landet. Ét af dem er Bæredygtig Ung, hvor eleverne arbejder med grøn omstilling i praksis.

“Der var ikke rigtig andre steder, de unge kunne gå hen på det tidspunkt. Så for os handlede det om at skabe et sted, hvor de kunne handle selv – og arbejde med de klimamærkesager, der interesserede dem,” siger Bjarke.

Fie Østergaard er én af dem, der er med fra begyndelsen. Hun træder ind i UngEnergi i 2012 – drevet af en oplevelse af, at klimakrisen ikke bliver taget alvorligt. Hun fortæller:

“Vi kunne jo ikke bare overlade det til de voksne. Det var vores fremtid – så vi måtte selv gøre noget.”

I UngEnergi finder hun et fællesskab, hvor idéer hurtigt bliver til handling.

“Det var et sted, hvor ens idéer blev grebet og ført ud i livet. Der var virkelig højt til loftet,” siger Fie.

Gennem projekter som Fem Fede Dage er hun med til at bringe grøn omstilling og klimahandling ud på gymnasier i hele landet. Her arbejder eleverne med deres egne idéer og oplever, at de kan gøre en konkret forskel – på bare en skoleuge.

“Unge har masser af handlekraft og gejst – og de er kloge og dygtige. Men de har brug for et rum, hvor de kan bruge de evner – og hvor det giver mening for dem,” forklarer Fie.

Et nyt fokus tager form

Den tilgang – at skabe konkrete, bæredygtige handlemuligheder i fællesskaber – begynder at præge organisationen bredere. I løbet af 2010'erne bevæger VE sig gradvist væk fra et primært teknisk fokus til et stærkere fokus på mennesker og adfærd. Erfaringerne fra EnergiTjenesten og det internationale arbejde – begge med fokus på borgerne – danner grundlaget for den nye retning.

“Vi gik mere over til at arbejde med menneskers handlinger og forbrug – ikke kun med teknologien,” forklarer Bjarke.

Det bliver begyndelsen på en tilgang, hvor grøn omstilling ikke kun handler om energisystemer – men om hverdagsliv, fællesskaber og muligheder for at handle. Når Bjarke ser tilbage, er 2010'erne et vendepunkt.

“Vi begyndte for alvor at arbejde med, hvordan mennesker kan blive en del af løsningen. Ikke bare som forbrugere – men som deltagere,” forklarer han.

UngEnergi bliver dermed ikke kun en ny aktivitet og gren af VE – men et udtryk for en større bevægelse i organisationen. En bevægelse, hvor det, der startede med teknik og energiløsninger, i stigende grad handler om mennesker, fællesskaber og handling. Og netop den tilgang peger direkte frem mod det arbejde, VE bygger videre på i dag. ■

2020'erne

Fra erfaring til retning

Bjarke, Helle og Kathrine er med, da VedvarendeEnergi skaber handlefællesskaber

I 2020'erne bliver det tydeligt, hvad VedvarendeEnergi særligt kan og vil: skabe grøn omstilling gennem mennesker, hverdagsliv og lokale handlefællesskaber. Bjarke Rambøll, Helle Schierbeck og Kathrine Olldag fortæller om et årti, hvor VE samler erfaringerne fra tidligere år, skærper sin retning og arbejder for at få flere med i klimahandling – både i Danmark og internationalt.

I begyndelsen af 2020'erne står Bjarke Rambøll som sekretariatsleder i spidsen for et VE, hvor arbejdet i stigende grad handler om mennesker, deltagelse og konkrete muligheder for at handle grønt i hverdagen.

“Det er en mere humanistisk tilgang, der er behov for, og som bl.a. handler om, hvordan man inkluderer folk – og hvordan vi sikrer, at vi får alle med i den grønne omstilling,” fortæller Bjarke.

For Bjarke bliver 2020'erne derfor årtiet, hvor VE for alvor sætter civilsamfundet og mennesket i centrum. Det sker i en tid præget af kriser og usikkerhed, men også af en erkendelse af, at grøn omstilling ikke kan lykkes, hvis store grupper føler sig hægtet af.

“Vi har set en tendens til, at den grønne omstilling også kan være med til at dele samfundet op i et A- og B-hold. Så vi er nødt til at række bredt ud – også til dem, som ikke af sig selv kommer med i omstillingen,” siger han.

Klimahandling tæt på hverdagen

Det bliver tydeligt i VE's arbejde i Danmark. Organisationen udvikler aktiviteter, som gør klimahandling konkret og meningsfuld for flere forskellige grupper. Det gælder blandt andet GRØNT VÆRKSTED, hvor lokale fællesskaber samles om reparation og ressourcebevidsthed, og Grøn FGU, hvor unge med en praktisk tilgang får mulighed for at arbejde med grøn omstilling på måder, der giver mening i deres hverdag.

“Vi arbejdede med at lave borgerrettede aktiviteter, som også når en gruppe af borgere, der ikke af sig selv kommer med i den grønne omstilling,” forklarer Bjarke.

Pandemien i 2020 lægger undervejs pres på aktiviteter, der bygger på fysiske møder mellem mennesker, og især ungdomsarbejdet bliver ramt. Alligevel lykkes det VE at holde mange aktiviteter i gang og videreudvikle dem under nye vilkår. Og erfaringerne fra de år bliver vigtige.

Erfaringerne samles

I 2022 samler VE netop de erfaringer i en ny strategi. Med *Grøn Omstilling for Alle* lægger organisationen kursen mere fast. Strategien bliver en forankringsstrategi, hvor fokus er på at gøre den grønne omstilling mere retfærdig, inkluderende og hverdagsnær. Bjarke forklarer:

“I den nye strategi var fokus på, hvordan vi fik de erfaringer og ændringer, som vi havde gennemgået, forankret i organisationen.”

Med strategien flyttes fokus yderligere fra energikilder til adfærd, ressourceforbrug og indlejret energi. Det hænger sammen med, at VE's styrke i dag i høj grad ligger inden for mobilisering, organisering og borgerinddragelse.

“Vi har en institutionel hukommelse her, som vi kan trække på. Noget af det, vi har arbejdet med i 50 år, er netop, hvordan man laver borgerrettede aktiviteter, og hvordan man involverer borgere i bæredygtighed og grøn omstilling,” siger Bjarke.

En skarpere international retning

Også internationalt skærpes retningen i 2020'erne. Da Helle Schierbeck træder ind som leder af VE's internationale afdeling i 2022, er hun med til at samle arbejdet omkring færre og mere fokuserede indsatser. Frem for at sprede aktiviteterne for bredt lægges der vægt på at lære mere af projekterne og styrke deres effekt.

“Vi sagde: Okay, vi kan ikke lære nok af det her – det er for svært at monitorere på. Hvordan kan vi gøre det bedre?” fortæller Helle.

Under Helles ledelse bliver det internationale arbejde mere koncentreret om landdistrikter og små lokalsamfund i Østafrika, hvor fattige småbønder er særligt sårbare over for klimaforandringer. Fokus er fortsat at styrke menneskers modstandsdygtighed og handlekraft sammen med lokale partnere – men nu med en endnu tydeligere prioritering af, hvad der virker.

“Der er den strategiske del af det, og der er den rent etiske del. Vi skal lave projekter, der skaber resultater og gør en forskel. Hvis vi laver noget, der ikke virker, så spilder vi faktisk fattige folks tid, og det kan vi ikke være bekendt,” siger Helle.

Det internationale arbejde bliver endnu et sted, hvor VE's menneskelige og handleorienterede tilgang folder sig ud – med støtte til lokalsamfund, der selv skal kunne handle og påvirke deres egen fremtid.

En fortælling samles

I 2023 træder Kathrine Olldag ind som forperson for VE. For hende bliver det hurtigt tydeligt, at organisationen rummer et stærkt drive, men også et behov for at samle fortællingen om sig selv.

“Behovet for at handle sidder dybt i rigtig mange mennesker. Og VE arbejder lige præcis med det **drive** efter at handle i det enkelte menneske – det synes jeg er enormt spændende.”

Med det som udgangspunkt bliver arbejdet med strategi, identitet og retning centralt op mod jubilæumsåret 2025, hvor VE fylder 50 år og samtidig står foran en ny strategiperiode.

“Nu kan jeg se planen for mig. Med den nye strategi kan jeg se, hvad vi skal, og hvilken retning vi skal hen imod. Vi er en organisation, der skaber lokale handlefællesskaber. Og størstedelen af vores projekter kan faktisk samles under den overskrift,” fortæller Kathrine.

Lokale handlefællesskaber i centrum

For hende er det afgørende, at VE ikke er på vej væk fra sit gamle spor, men tværtimod samler og tydeliggør det, organisationen allerede har bevæget sig hen imod gennem flere årtier.

“Når vi sætter fokus på klimakampen i hverdagen og handlefællesskaber, er vi på ingen måde på vej ud af et nyt spor, men vi kondenserer og fremhæver det vigtigste i den gamle retning og strategi,” siger hun.

Når Kathrine ser frem mod VE's næste 50 år, er det netop det spor, hun ønsker skal stå endnu tydeligere: at VE er en organisation, der skaber lokal klimahandling og styrker menneskers handlekompetence i deres egen hverdag og i deres lokalsamfund.

“Der er et kæmpe potentiale i at få udfoldet vores mål om at skabe lokal klimahandling. Fordi det er der stort set ikke andre, der har fokus på,” siger hun.

2020'erne bliver dermed årtiet, hvor VE for alvor samler trådene fra sit tidligere arbejde og skærper sin identitet. Fra grønne værksteder og FGU-forløb i Danmark til partnerskaber og småbønder i Østafrika går den samme tanke igen: grøn omstilling lykkes bedst, når mennesker får mulighed for at handle – sammen.

Og det er netop den retning, VE tager med sig videre efter de første 50 år. ■

